

SINIF BİLİNCİ KALICI MI?

Aydınlık Gazetesi, 25 Mayıs 2015

Yıldırım Koç

Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik kriz derinleştikçe, işçi eylemleri yaygınlaşıyor ve sertleşiyor. Önümüzdeki aylarda bu süreç hızlanarak devam edecek. Sermayedar sınıfın, işçi isteklerini isteseler bile karşılayamayacakları bir dönemdeyiz. İşçi istekleri ise aşırı değil; günün koşullarında insanca yaşamayı amaçlıyor.

Diğer bir deyişle, işçi sınıfı ile sermayedar sınıfın karşı karşıya geldiği koşullar, kişilerin iradelerinin ötesinde, ekonominin nesnel kanunları ve işleyişiyle ortaya çıkıyor.

Bu süreçte işçilik bilinci sınıf bilincine dönüşüyor.

Türkiye AKP iktidarları döneminde hızlı bir işçileşme yaşadı. Ücretlilerin sayısı 2002 yılında yaklaşık 10 milyon iken, günümüzde 17 milyonu aştı. Ücretlilerin gelir getirici bir işte çalışanlar içindeki oranı da yüzde 70'e yaklaştı.

Ancak bu hızlı işçileşme, bazı işçilerin özellikle toprak mülkiyetiyle ilişkilerinin hâlâ sürdüğü koşullarda gerçekleşti.

Günümüzde yaşanan krizin etkilerini dizginleyen bir özellik, hızla işçileşen kitle içinde yarı-mülksüzleşmiş kesimin büyüklüğüdür. Ancak özellikle tarımdaki çöküşle birlikte, toprak mülkiyetinin getirisi iyice azalacak ve bu işçiler de tam olarak mülksüzleşmiş, tek geçim kaynakları işgücü satışından elde edilen ücret olan işçilere dönüşecek. Bu yarı-mülksüzleşmiş işçilerin dünyaya bakışları ancak zaman içinde küçük burjuvalıktan kurtulup işçiliğe evrilecek.

BİLİNÇ KARGAŞASI

İşçi eylemlerinin arttığı dönemlerde bazı hatalar yapılır.

Yaygın bir hata, yalnızca işçilik bilinciyle yapılan bazı eylemleri sınıf bilinçli hareketler olarak algılamak ve sunmaktır.

Diğer yaygın hata ise sınıf bilinçli hareketlerin anti-kapitalist programlı hareketlerle karıştırılmasıdır.

Bir başka hata da, sınıf bilinci bir kez kazanıldı mı, insan yaşamına sürekli olarak bu kimliğin damgasını vurduğu düşüncesidir.

Geçtiğimiz günlerde Bursa'da gelişen mücadele, sınıf bilinçli bir harekettir. Bir işyerindeki sorun Bursa'daki metal işçilerinin büyük bir kesimi tarafından sahiplenilmiştir.

SINIF BİLİNCİNİ ANTI-KAPİTALİST BİLİNÇ KALICI KILAR

Sınıf bilinci, giderek artan sorunların çözümünde etnik kökenin, dini inancın, siyasi görüşün işe yaramadığı, işçi sınıfına ihtiyaç duyulduğu koşullarda ortaya çıkar. İşçiliğe ilişkin haklar tehdit altındaysa ve sınıfın birliğine, dayanışmasına ve desteğine ihtiyaç varsa, sınıf kimliği ve bilinci gelişir.

Sınıf bilinci ancak sınıfın kazanımlarının ciddi tehdit altında olduğu koşullarda hakim konumdadır. Kazanımlar tehdit altında değilse, bir süre önce sınıf mücadelesi içinde yer alan işçilerin etnik kimlikleri veya siyasal kimlikleriyle hareket ettiklerini görebilirsiniz.

Bazı yayınlarda, "işçiler arasında sınıf bilinci gelişti" gibi ifadeler rastlıyoruz. Sanki sınıf bilinci bir kez kazanıldı mı, insanların davranışlarında sınıf kimliği daima ön plandaymış gibi algılanır.

Kalıcı olan, işçi sınıfının hak ve çıkarlarına yönelik bir saldırı olsun veya olmasın ön planda kalan kimlik ise anti-kapitalist bilinçtir. Sınıf mücadelesinin ve hareketinin yükseldiği ve sınıf bilincinin hakim olduğu dönemlerde özellikle öncü işçilere anti-kapitalist bilinç kazandırılmazsa, sınıf bilincinin hakim niteliği sürdürülemez.

Anti-kapitalist bilinci kazandıracak olan ise siyasi örgüttür. Bu nedenle, siyasi perspektifi olmayan sınıf mücadelesi iniş çıkışlıdır ve sınıf bilincinin insan yaşamında sürekli hakim konumda kalmasını sağlayamaz. İşçi sınıfının ekonomik mücadele içinde siyasallaştırılması bu nedenle önemlidir.